

# VIII - KLASOWE GIMNAZJUM MĘSKIE TADEUSZA JACOBSONA

Rewolucja w Cesarstwie rosyjskim w 1905 roku, strajki, demonstracje na ziemiach polskich były ze sobą integralnie powiązane. Prawie wszystkie większe miasta Królestwa Polskiego objęte zostały strajkiem szkolnym, do którego przyłączyła się również młodzież piotrkowska. Jednym z głównych postulatów strajkujących było wprowadzenie języka polskiego do szkół i urzędów. Bezpośrednią konsekwencją tamtych wypadków stała się uchwała władz rosyjskich wydana 10 czerwca 1905 roku, która zezwalała na zakładanie prywatnych szkół z językiem polskim jako wykładowym.

20 stycznia 1906 roku swą działalność na terenie Piotrkowa Trybunalskiego rozpoczęła Ośmioklasowa Szkoła Męska Prywatna Tadeusza Jacobsona. Założyciel wystąpił do władz rosyjskich o zgodę tuż po zakończeniu strajków szkolnych. Pod tą nazwą przetrwała do wybuchu I wojny światowej.

Uroczysta inauguracja roku szkolnego odbyła się nieco później mianowicie 1 lutego. Gimnazjum Męskie powstało dzięki staraniom inż. Tadeusza Jacobsona, który pełnił funkcje naczelnika piotrkowskiej stacji kolejowej - Drogi Żelaznej Warszawsko - Wiedeńskiej. Niestety do dnia dzisiejszego nie zachowało się zbyt wiele informacji na temat założyciela szkoły.

Prywatne Gimnazjum Męskie powstało dzięki zaangażowaniu wielu osób. Podkreślić należy szczególną rolę właścicieli majątku ziemskiego w Jeżowie i Kisielicach (gm. Rozprza) Nekanda oraz Trepków, którzy przekazali dla potrzeb szkoły nowo wybudowaną kamienicę przy ówczesnej ulicy Aleksandryjskiej 36/38, obecnie Aleje 3 Maja.



Budynek szkoły inż. Tadeusza Jacobsona. Obecnie Aleje 3 Maja.

Prywatne Gimnazjum Męskie w Piotrkowie, którego właścicielem był Tadeusz Jacobson,

prowadzone było przez zatrudnionego w nim dyrektora Konstantego Dąbrowskiego (1856-1938). Funkcję tę pełnił w latach 1906-1908. Po wyjeździe z Piotrkowa Tryb. wrócił do rodzinnego Płocka, gdzie objął stanowisko dyrektora Gimnazjum Państwowego im. Władysława Jagiełły.

W 1908 roku funkcję dyrektora szkoły objął Józef Włodarski, ze względu na stan zdrowia pełnił ją jedynie przez rok. Od roku 1909 do wybuchu I wojny światowej stanowisko dyrektora sprawował Józef Dąbrowski.

### **PRYWATNE GIMNAZJUM MĘSKIE TOWARZYSTWA SZKOŁY ŚREDNIEJ W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM**

W okresie I wojny światowej szkoła Jacobsona została przejęta przez rektora Panien w Piotrkowie - ks. Mieczysława Janowskiego, dyrektora szkoły do roku 1920. Po rezygnacji z funkcji i wyjeździe z miasta, prowadzeniem szkoły zajęło się Towarzystwo Szkoły Średniej.

Towarzystwo Szkoły Średniej powstało, jak podaje Dziennik Narodowy, 3 sierpnia 1921 r., jego celem było zorganizowanie na terenie miasta Gimnazjum Ogólnokształcącego, po ewakuacji dotychczasowego Gimnazjum Rosyjskiego. Placówka zaczęła funkcjonować jako II Prywatne Męskie Gimnazjum Humanistyczne. Nowym dyrektorem został Andrzej Stawiski, następnie Bolesław Kołakowski, a od 1936 roku Józef Andysz.

Jednym z priorytetów Towarzystwa było rozpoczęcie starań o budowę nowoczesnego budynku, dostosowanego do wymogów współczesnego szkolnictwa. Mimo problemów finansowych powstał projekt, wykonany przez architekta warszawskiego p. Kuczyńskiego. Koszty budowy w dużej mierze poniosło Stowarzyszenie Kulturalno - Oświatowe Pracowników Kolejowych w Piotrkowie Trybunalskim. Samorząd Miejski przekazał Towarzystwu jako darowiznę plac o powierzchni 6100 m<sup>2</sup> w pobliżu Parku Miejskiego im. Księcia Józefa Poniatowskiego. Teren ten nazywany był powszechnie „Chrzanówkiem” lub „Placem Jarmarcznym”, mieścił się przy ul. Bujnowskiej, od roku 1935 nazwaną ul. Bronisława Pierackiego na cześć zabitego Ministra Spraw Wewnętrznych II RP. Od 1945 r. ulica nosi imię Franklina Delano Roosevelta.

Budowę rozpoczęto pod koniec lat dwudziestych minionego wieku. Jak wspomina sprawozdanie Samorządu Miejskiego Miasta Piotrkowa Trybunalskiego za lata 1925 - 1933:

*Gmach ten, doprowadzony obecnie pod dach, buduje się niemal wyłącznie z funduszków, pochodzących ze składek kolejarzy piotrkowskich, zrzeszony w Sekcji Kulturalno - Oświatowej Pracowników Kolejowych.*

Szkoła stała się własnością Towarzystwa Szkoły Średniej i Stowarzyszenia Kulturalno - Oświatowego Pracowników Kolejowych w Piotrkowie Trybunalskim. Taki wpis dokonano w księdze wieczystej nr hipot. 1099. Jako oficjalną datę ukończenia budowy szkoły podano rok 1934. Zajęcia w nowym budynku rozpoczęły się dopiero w 1936 r.

Jedną z reorganizacji szkoły, była skutkiem reformy ministra Janusza Jędrzejewicza w 1932 r. Na mocy ustawy o ustroju szkolnictwa z tegoż roku, wprowadzano w Polsce 6 - letnią szkołę średnią ogólnokształcącą. Dzieleno ją na 4 - letnie gimnazjum i 2 - letnie liceum. Do gimnazjum przyjmowano dzieci 12 -13 letnie, po sześciu oddziałach kształcenia powszechnego. Od tego momentu szkoła nosiła nazwę Prywatne Gimnazjum Męskie i Liceum Humanistyczne Towarzystwa Szkoły Średniej w Piotrkowie Trybunalskim.

Warto również nadmienić, że starano się o upaństwowienie szkoły. Kwestia ta była niezwykle istotna i wielokrotnie poruszana na łamach piotrkowskiej prasy z tamtego okresu. Niestety mimo starań oraz przybycia wizytatora szkół Średnich Kuratorium Okręgu Warszawskiego p. Sokorskiego, który złożył przychylną relację wyższym władzom szkolnym, do upaństwowienia nie doszło.

Bardzo ważnym wydarzeniem, które miało miejsce w II Gimnazjum i Liceum Towarzystwa Szkół Średnich w Piotrkowie Trybunalskim, było zorganizowanie obchodów dwudziestolecia odzyskania niepodległości. Zostało ono połączone z odsłonięciem tablicy pamiątkowej ku czci uczniów, którzy oddali swoje życie w obronie ojczyzny w latach 1918 - 1921.

Uroczystość odbyła się 11 listopada 1938 r. Rozpoczęła się od nabożeństwa w kościele oo. Jezuitów, następnie o godz. 11:30 nastąpiło uroczyste odsłonięcie tablicy poświęconej uczniom poległym w walkach za ojczyznę w latach 1914 - 1921. Pamiątkowa tablica została ufundowana przez szkołę przy wsparciu Związku Ochotników Wojennych w Piotrkowie. Wykonano ją z białego marmuru. Napis brzmiał:

*Uczniom Gimnazjum Towarzystwa Szkoły Średniej poległym jako ochotnicy w walkach za ojczyznę 1914 - 1921 tym, co tak pięknie i dumnie umarli, w 20 - lecie odzyskania Niepodległości na wieczną rzecz chwałę i pamiątkę: Gardulski Celestyn, Kobzarow Mirosław, Sempkowski Marian, Kasprzykowski Stefan, Rössler Antoni, Suchecki Piotr, Szymański Zygmunt.*

Na zakończenie uroczystości o godzinie 17:00 w sali gimnastycznej odbyła się akademie przygotowana przez uczniów. Dyrektor, Józef Andysz, przedstawił historię szkoły oraz przypomniał poległych w walce o odzyskanie niepodległości młodych ludzi.

Wybuch II wojny światowej przerwał pracę szkoły. Budynek został zajęty przez Niemców i zamieniony na koszary wojskowe. Żołnierze niemieccy zniszczyli w tym czasie wspomnianą tablicę pamiątkową.

## **POWOJENNE DZIEJE**

Po wyzwoleniu Piotrkowa w 1945 r. budynkiem szkoły zainteresowało się ponownie Stowarzyszenie Kulturalno - Oświatowe Pracowników Kolejowych. Objęło ono budynek w posiadanie i przystąpiło do jego porządkowania, a następnie starało się o zorganizowanie szkoły średniej, pod nazwą Gimnazjum Mechaniczne Związku Zawodowego Kolejarzy.

Dzięki usilnym zabiegom Związku Zawodowego Kolejarzy, w maju 1945 r. przy ul. Roosevelta 1 w Piotrkowie Trybunalskim, zostało otwarte 4 - letnie Gimnazjum Mechaniczne i 3 letnie Liceum Zawodowe. Dnia 1 września 1946 r. szkoła została upaństwowiona i Związek Zawodowy Kolejarzy w Piotrkowie Trybunalskim, jako były fundator szkoły, został pozbawiony wszelkich praw do budynku i całego majątku.

W późniejszym okresie nazwa szkoły uległa zmianie na Państwową Szkołę Techniczno - Przemysłową, natomiast 4 - letnie Gimnazjum Mechaniczno - Elektrycznego przekształcono w 5 - letnie Technikum Przemysłu Szklarskiego w skrócie TPS (w roku szkolnym 1955/56). Warto nadmienić, że w społeczności lokalnej skrót ten funkcjonuje do dnia dzisiejszego.

W 1954 r. szkołą zainteresowało się Ministerstwo Przemysłu Materiałów Budowlanych. W mieście funkcjonowały trzy huty szkła, które borykały się z brakami kadrowymi. Resort rozpoczął starania o przejęcie szkoły i stworzenie warunków do kształcenia kadr dla rozwijającego się przemysłu

szklarskiego. Po tym jak do tego doszło placówka zmieniła nazwę na Technikum Przemysłu Szklarskiego. Nadal funkcjonowały kierunki o specjalnościach mechanicznych i elektrycznych, do których dołączyły nowe - technologia szkła i urządzenia mechaniczne w przemyśle szklarskim.

Pierwszym dyrektorem szkoły tuż po wojnie został inż. **Radomir Rakowski**, funkcję tę pełnił od maja do lipca 1945 r. Od 1 września 1945 r. dyrektorem został inż. **Stanisław Pajchel**. W latach 1950 - 1952 kierowanie szkołą powierzono mgr **Eugeniuszowi Witkowskiemu**. Kolejnym dyrektorem szkoły był w latach 1953 - 1962, mgr inż. **Jerzy Wachnik**. W 1962 roku, przeniósł się do Łodzi, gdzie został Kuratorem Łódzkiego Okręgu Szkolnego.

15 maja 1952 r. w 10. rocznicę wymarszu Pierwszego Oddziału Gwardii Ludowej im. Stefana Czarneckiego pod dowództwem Franka Zubrzyckiego, szkoła otrzymała nazwę Technikum Mechaniczno - Elektryczne Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego im. Franka Zubrzyckiego w Piotrkowie Trybunalskim.

W 1962 r. dyrektorem szkoły został mgr **Leon Kropidłowski**, funkcję tę pełnił do roku 1971. W tym okresie, dynamicznie rozwijał się internat szkolny oraz wybudowano warsztaty przy ul. Targowej.

W latach 1971 - 2002 r. dyrektorem szkoły był mgr inż. **Jerzy Pokutycki**, absolwent Technikum Przemysłu Szklarskiego. Po ukończeniu studiów na Wydziale Elektrycznym Politechniki Łódzkiej, rozpoczął pracę w Technikum Chemicznym w Zgierzu. W dniu 1 września 1965 r. został powołany na stanowisko wicedyrektora szkoły, a 1 września 1971 r. na stanowisko dyrektora szkoły.

20 stycznia 1973 r. z okazji 20 rocznicy nadania szkole imienia Franka Zubrzyckiego, odbyło się uroczyste przekazanie młodzieży sztandaru, którego fundatorami byli: Komitet Rodzicielski i Zakład Opiekuńczy HSG Hortensja. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele władz wojewódzkich i lokalnych. Dyrektor szkoły Jerzy Pokutycki wygłosił okolicznościowy referat, w którym przedstawił dzieje szkoły, następnie odbyło się ślubowanie oraz część artystyczna.

Jednym z największych osiągnięć dydaktycznych szkoły, jest udział młodzieży w Olimpiadzie Wiedzy Technicznej. Po raz pierwszy w 1971 r. uczniowie uzyskali wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie czytelnictwa prasy technicznej zorganizowanym przez NOT. W następnych latach konkurs przerodził się w Olimpiadę Wiedzy Technicznej. W latach 1975 - 2014, szkoła miała 65 uczniów w finałach centralnych, z których 19 zostało jej laureatami. Duży wkład w przygotowanie uczniów miał oddany szkole wicedyrektor **Stanisław Bykowski**.

W roku szkolnym 1973/1974 po raz kolejny zmieniono nazwę na Zespół Szkół Zawodowych nr 1. Pod tą nazwą szkoła funkcjonowała do roku 1994/1995, kiedy to została przekształcona na Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1. Po kolejnej reformie edukacji, kiedy wprowadzono Gimnazja, zmieniono nazwę na Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 (2002/2003). W tym roku również, powołano na stanowisko dyrektora mgr **Adama Bieńka**, a na jego zastępców mgr **Halinę Kopytek** i mgr **Ireneusza Chrzana**.

W roku szkolnym 2009/2010 dyrektorem szkoły została mgr **Justyna Kaniewska**. Funkcję tę pełniła do roku 2014.

Od 2014 r. stanowisko dyrektora piastuje mgr **Bogusław Łukaszewski**.

Ważnym wydarzeniem dla ZSP nr 1 była data 13 października 2015 r. W Centrum Idei Ku Demokracji odbyła się uroczystość nadania imienia rotmistrza Witolda Pileckiego szkołom: V Liceum Ogólnokształcącemu, Technikum Mechaniczno - Elektrycznemu i Zasadniczej Szkole Zawodowej nr

1, wchodzącym w skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1. To wyjątkowe wydarzenie rozpoczęła msza święta, którą koncelebrowali księża piotrkowskich parafii. Po uroczystym nabożeństwie, w obecności wszystkich zaproszonych gości oraz społeczności uczniów, nauczycieli i dyrekcji ZSP nr 1, nastąpiło uroczyste poświęcenie sztandaru szkoły. Kolejnym punktem uroczystości było przekazanie sztandaru przez przewodniczącego Rady Rodziców na ręce pana dyrektora Bogusława Łukaszewskiego, który wręczył go uczniom. Następnie przedstawiciele Rady Rodziców, uczniów i nauczycieli złożyli uroczyste ślubowanie oraz nastąpiła prezentacja sztandaru.

Obecnie w budynku przy ulicy Roosevelta 1 mieści się Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 im. rtm. Witolda Pileckiego, wciąż popularnie zwany "Tepeesem".

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 funkcjonują następujące typy szkół:

- V Liceum Ogólnokształcące
- Technikum Mechaniczno - Elektryczne
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w nowoczesnych, bogato wyposażonych pracowniach informatycznych z dostępem do Internetu, pracowniach mechatroniki, elektroniki powstałych z funduszu EFS, salach przedmiotowych, pracowniach języków obcych. Ważne miejsce w procesie dydaktycznym stanowi biblioteka szkolna korzystająca z elektronicznego systemu MOL OPTIVUM oraz Internetowego Centrum Multimedialnego. W szkole funkcjonuje Szkolny Ośrodek Kariery służący doradztwem zawodowym. Uzupełnieniem bazy dydaktycznej jest klub „Raj”, sklepik szkolny, gabinet pielęgniarstwa.

Opracował: Sebastian Wojtaś